

HOGESCHOOL ROTTERDAM

Beschrijving leertraject Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB), inclusief de Basis Kwalificatie Examinering (BKE) januari 2026

Klik op een van onderstaande linken om direct naar het betreffende onderdeel te gaan:

- [aansluiting BDB \(inclusief BKE\) op onderwijs- en personeelsbeleid](#)
- [opzet leertraject BDB \(inclusief BKE\)](#)
- [toetsing en beoordeling van de BDB \(inclusief BKE\)](#)
- [opzet traject basis kwalificatie examinering \(BKE\)](#)

AANSLUITING BDB (INCLUSIEF BKE) OP ONDERWIJS- EN PERSONEELSBELEID

DOELGROEP/ TOELATINGSEISEN

Beleid ten aanzien van nieuwe docenten

Nieuwe docenten zonder onderwijsbevoegdheid dienen de opleiding BDB te volgen. Dit gebeurt in het tweede werkzame jaar.

Beleid ten aanzien van zittende docenten

Sinds beginjaren 2000 heeft de hogeschool de BDB verplicht gesteld voor zittende docenten. De onderwijsbevoegdheid, regulier of BDB, is al jaren voorwaarde voor vaste aanstelling.

DIDACTISCHE BEKWAAMHEID

De hogeschool hanteert bepaalde criteria om de didactische bekwaamheid van nieuwe en zittende docenten vast te stellen. Allereerst wordt vastgesteld of de docent wel of geen onderwijsbevoegdheid heeft. Als de docent geen bevoegdheid heeft, is hij/zij verplicht de opleiding BDB te volgen. Als de docent wel een bevoegdheid heeft, hoeft hij/zij geen opleiding BDB te volgen.

Een behaald BDB-certificaat bij een andere hogeschool wordt erkend, als de inhoud en omvang van deze opleiding overkomt met de eisen gesteld in het landelijke Protocol Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB) van de VHS.

Voor docenten met een aanstelling > 0.2 fte is het verplicht een opleiding BDB te volgen, als de docent geen onderwijsbevoegdheid heeft.

MAATWERK

Het traject kan niet worden aangepast voor individuele deelnemers. Docenten met ruime ervaring kunnen de BDB wel via een individueel traject behalen, met - na een intake - een voorbereiding op de reguliere eindbeoordeling.

ANDERSTALIGHEID

Het traject kan in het Engels worden gevolgd (mits er voldoende deelnemers zijn).

OPZET LEERTRAJECT BDB (INCLUSIEF BKE)

ORGANISATIE

De HR Academie is eigenaar en eindverantwoordelijk voor het hele traject.

- De hogeschool biedt een eigen opleidingstraject aan voor de BDB, de opleiding BDB.
- De HR Academie is verantwoordelijk voor de organisatie van het traject.
- Het traject wordt centraal georganiseerd.
- Het traject wordt uitgevoerd door opleiders van Hogeschool Rotterdam.

LEERDOELEN / BEKWAAMHEID

De BDB-certificering toetst de volgende leeruitkomsten van docenten:

- **Doceren:** Docenten plannen en geven effectieve onderwijssessies, waarbij zij variëren in activerende werkvormen om de betrokkenheid van studenten te stimuleren. Zij stellen duidelijke leeruitkomsten vast en evalueren de voortgang van de studenten.
- **Begeleiden van studenten:** Docenten begeleiden studenten in hun leerproces en bevorderen actieve participatie. Ze zorgen voor een veilige leeromgeving en ondersteunen studenten zowel individueel als in groepsverband.
- **Ontwerpen van onderwijs:** Docenten ontwerpen of herzien onderwijsmateriaal dat aansluit bij de beroepspraktijk, het landelijk opleidingsprofiel en de onderwijsvisie van de hogeschool.
- **Toetsen:** Docenten nemen toetsen af en analyseren de resultaten op een objectieve en consistente manier. Ze passen zowel formatieve als summatieve toetsing toe en geven constructieve feedback. Deze leeruitkomst wordt ook als zelfstandig traject aangeboden (Basiskwalificatie Examinering (BKE)).
- **Professioneel docentschap:** Docenten blijven zich ontwikkelen op zowel vakinhoudelijk als didactisch gebied. Ze werken samen met collega's, nemen deel aan intervisie en gebruiken feedback van studenten en collega's om hun onderwijspraktijk te verbeteren.

PROGRAMMA

Het ontwerp van de opleiding is gebaseerd op de Hogeschool Rotterdam Onderwijsvisie (2025):

Hogeschool Rotterdam leidt toekomstmakers op: deskundige, kritische en veerkrachtige professionals die verantwoordelijkheid nemen in een diverse samenleving. Onderwijs en praktijkgericht onderzoek zijn sterk met elkaar verbonden en gericht op actuele maatschappelijke vraagstukken. Studenten ontwikkelen een stevige disciplinaire basis en leren steeds meer discipline-overstijgend werken. Het onderwijs is contextrijk, betekenisvol en activerend, met studenten als actieve partners. Docenten creëren een veilige, inclusieve leeromgeving met hoge verwachtingen en aandacht voor diversiteit en welzijn. Persoonlijke ontwikkeling, professionele identiteit en zelfregulerend leren staan centraal. Toetsing is een integraal, rechtvaardig en leergericht onderdeel van het curriculum. Zo draagt het onderwijs bij aan studentsucces en een toekomstbestendige stad en regio.

Om het doel van de Opleiding BDB te bereiken en daarbij de kernwaarden en uitgangspunten van de Hogeschool Rotterdam te waarborgen, is het segmentenmodel ontwikkeld (zie figuur 1). Het segmentenmodel is gebaseerd op het model van Klatter (2015) over de ontwikkeling van de professionele identiteit bij docenten. Daarnaast hangt het model nauw samen met de landelijk geformuleerde kenmerken Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (zie bijlage 1).

De vijf segmenten vormen de basis voor je ontwikkeling tot pedagogisch-didactisch bekwaame hbo-docent. De vier segmenten, didactisch bekwaam, pedagogisch bekwaam, organisatorisch bekwaam en vakexpert geven gezamenlijk vorm aan het vijfde segment: de professionele identiteit. Dit laatste segment is overigens meer dan de optelsom van alle bekwaamheden. Het gaat bij professionele identiteit ook om je persoonlijke ontwikkeling in relatie tot de manier waarop jij je docentschap invult. In de opleiding BDB ligt het zwaartepunt op de ontwikkeling van de didactische en pedagogische segmenten en de ontwikkeling van de professionele identiteit.

Figuur 1: Het segmentenmodel

Voor de invulling van het onderwijs zijn twee theorieën leidend; programmatisch toetsen van Van der Vleuten, Schuwirth, Driessen, Dijkstra, Tigelaar, Baartma, & Van Tartwijk (2012) en High Impact Learning that Lasts (HILL) van Dochy, Berghmans, Koenen & Segers (2015).

Belangrijke onderdelen uit het vaste programma zijn:

- Lesvoorbereiding waarbij leerdoelen, toetsing en onderwijsactiviteiten op elkaar aansluiten.
- Toetsen analyseren, ontwerpen, uitvoeren, evalueren en verbeteren.
- Onderwijs uitvoeren, zowel lessen als begeleiding.
- Leerprocessen en het stimuleren van diepgaand leren.
- Aansluiten bij studenten en ze uitdagen om hun talenten en drijfveren in te zetten.
- Rekening houden met verschillen en werken aan een inclusieve klas.
- Coachen van studenten.
- Het eigen handelen kritisch analyseren en verder ontwikkelen.
- Ontwikkelen van een eigen visie op doceren en het docentschap.
- Al in onderwijs en toetsing

Daarbij wordt steeds aangesloten op situaties uit de eigen werkpraktijk en aandacht besteed aan onderbouwing vanuit literatuur.

AFRONDING

Ter afronding van de opleiding BDB maakt de deelnemer een professioneel portret waarin deelnemer zichtbaar maakt hoe hij/zij zich ontwikkeld heeft tot een bekwame HBO-docent.

DUUR EN OMVANG

De totale studiebelasting is 240 uur. Daarnaast hebben docenten voor minimaal 100 uur taken op het gebied van lesgeven, begeleiden en toetsen.

De doorlooptijd is een semester.

CURSUSMATERIAAL

Tijdens de opleiding gebruiken we artikelen die via Brightspace worden gedeeld en onderstaande literatuur:

Verplichte literatuur:

Van Berkel, H., Bax, H., & Joosten-ten Brinke, D., Beekman, K. & Van Schilt-Mol, T. (2023). *Toetsen in het hoger onderwijs*. Bohn Stafleu van Loghum.

Biggs, J.T. & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university*. Open University Press.

Surma, T., Vanhoyweghen, K., Sluijsmans, D., Camp, G., Muijs, D., & Kirschner, P. A. (2019). *Wijze lessen: twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek*. Open Universiteit:

Voerman, L., & Faber, F. (2019). *Didactisch Coachen. Hoge verwachtingen concreet maken met behulp van feedback, vragen en aanwijzingen*. De Weijer Uitgeverij.

Aanbevolen literatuur:

Dochy, F. Berghmans, I. Koenen, A.K. Segers, M (2015). *Bouwstenen voor High Impact Learning. Het leren van de toekomst in onderwijs en organisaties*. Amsterdam Boom Uitgevers

Klatte, E. (2015). *Professionele identiteit. Intensieve relaties voor ijzersterk beroepsonderwijs*. Hogeschool Rotterdam.

Kralingen van, R., & Geerts, W. (2015). *Docent! Didactiek en praktijk in het hoger onderwijs*. Uitgeverij Coutinho.

Van der Vleuten, C.P.M., Schuwirth, L.W.T., Driessen, E.W., Dijkstra, J., Tigelaar, D., Baartma, L.K.J. & Van Tartwijk, J. (2012). A model for programmatic assessment fit for purpose. In: *Medical Teacher*, 34, 205- 214.

Van der Vleuten, C., Schut, S. & Heeneman, S. (2018). Programmatisch toetsen als motor voor professioneel leren in het hoger onderwijs. In: Sluijsmans, D. & Segers, M. (red.). *Toetsrevolutie: Naar een feedbackcultuur in het hoger onderwijs* (pp 124-136).

Jong, J. C., & Kruiningen, J. F. (2022). *Geef ze het nakijken: Over activerende feedback en schrijfbegeleiding*. Boomhoger onderwijs.

TOETSING EN BEOORDELING VAN DE BDB (INCLUSIEF BKE)

TOETSING EN BEOORDELING

De toetsing van de Basisopleiding Didactiek doet recht aan de geformuleerde uitgangspunten van leren: urgent, divers, lerende gemeenschap, betekenisvol en actueel. De vijf segmenten van het segmentenmodel beschrijven de eindkwalificaties van de basisopleiding die leiden tot certificering.

Met de certificering zijn de basisvaardigheden aangetoond om als reflectieve professional verder door te ontwikkelen naar het niveau 'gevorderd docent'.

PROGRAMMATISCH TOETSEN

Tijdens de opleiding ontwikkelt de deelnemer complexe vaardigheden en competenties die nodig zijn in de praktijk. Het uitgangspunt van programmatisch toetsen is, dat de verschillende onderwijs- en leeractiviteiten het ontwikkelingsproces sturen en stimuleren. Deze vormen ook input bij het onderbouwen van beslissingen over de voortgang ervan. Bij programmatisch toetsen wordt uitgegaan van langere leerlijnen en verschillende beoordelingsmomenten. Die momenten zijn bedoeld om de deelnemer feedback te geven waarmee hij verder kan: *elk toets moment is een leermoment*.

Samengevat houdt programmatisch toetsen in de opleiding BDB het volgende in:

Er wordt gebruik gemaakt van verschillende feedbackmomenten voordat een eindbeoordeling plaatsvindt.

- Bij de feedback staat het leren van de deelnemers voorop.
- De feedback is gekoppeld aan de beoogde leerresultaten van de opleiding.
- Er wordt gereflecteerd op de feedback om de volgende stap in de ontwikkeling te bepalen.
- De deelnemer houdt de eigen voortgang bij.

Gedurende de opleiding wordt gewerkt aan een professioneel portret met ondersteunend bewijsmateriaal. Het portret van de professionele ontwikkeling bevat in ieder geval drie verplichten bewijzen:

- Lesvoorbereiding
- Lesfragment en analyse
- Toetsanalyse

Daarnaast wordt gedurende de opleiding gewerkt aan opdrachten die corresponderen met de eindkwalificaties uit het segmentenmodel. Deze opdrachten zijn niet kwalificerend en hebben vooral een formatieve functie: het verkrijgen van feedback op het leerproces.

Het assessment bestaat uit een professioneel portret en een criterium gericht interview (CGI). Het CGI wordt uitgevoerd door middel van een assessmentgesprek met twee assessoren van de HR Academie.

CERTIFICERING

Deelnemers ontvangen een BDB (inclusief BKE) certificaat.

Voorwaarde om een certificaat te ontvangen is een voldoende beoordeling van het assessment.

De certificering heeft een onbepaalde geldigheidsduur.

Het certificaat wordt afgegeven door de Certificeringscommissie dienst Onderwijs en Ontwikkeling. Deze dienst draagt het CIO keurmerk.

